

Papers

Josep M. Riu Margalef

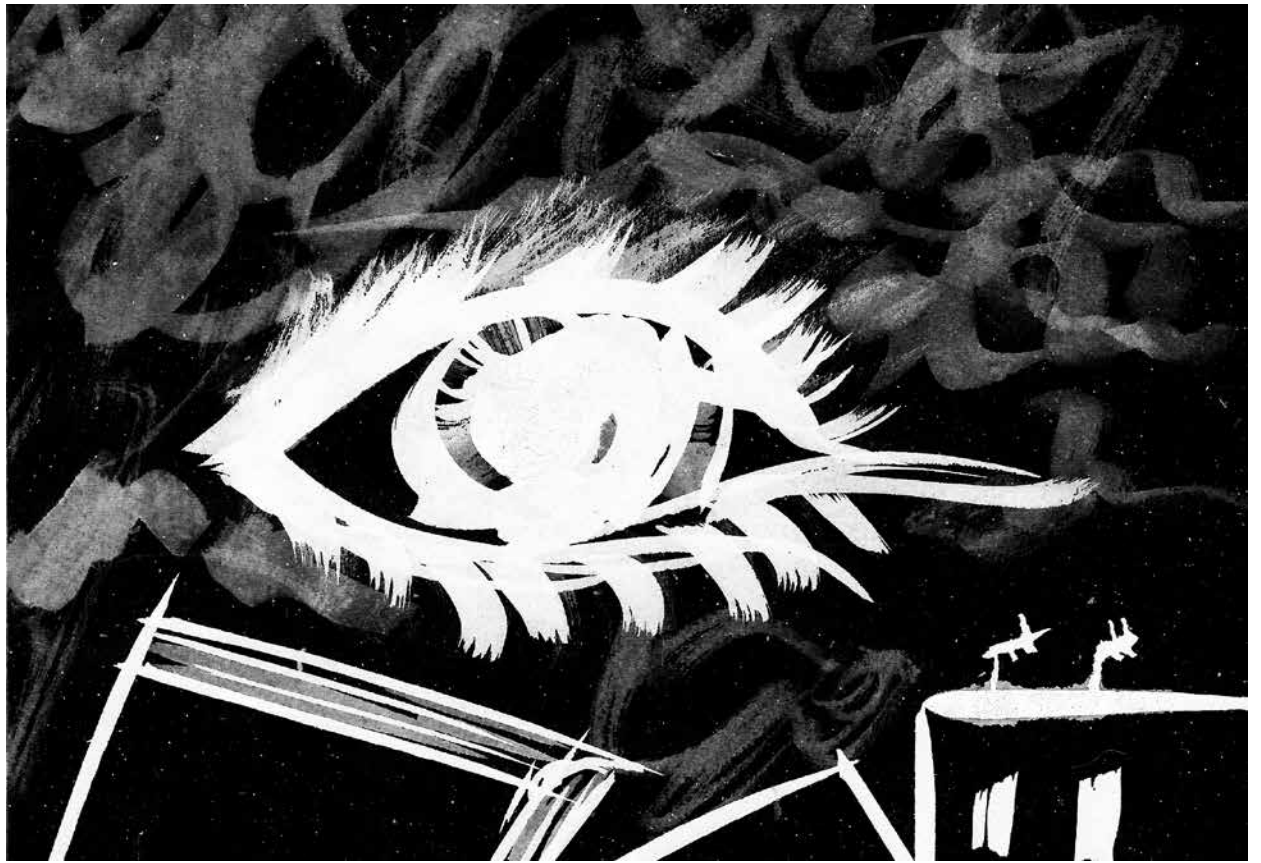
En el desendreçat magatzem dels records, hi guardo un episodi de la meua vida que comença una tarda que faig campana a l'escola per a anar al cine. Volia veure *Helga* (crec que el títol és més llarg, però no el recordo), una pel·lícula amb fama d'escandalosa gràcies alsensors franquistes de ment perversa que la prohibiren als menors d'edat i en reclogueren la projecció en les anomenades *Salas de Arte y Ensayo*. A l'arribar al cine, el primer que em va xocar fou trobar un grup de persones, algunes agenollades, passant el rosari al carrer, davant l'entrada principal. De moment no hi vaig caure, però era evident que aquell insòlit muntatge tenia a veure amb el film *pecaminós*. En efecte, era un acte de protesta contra *Helga* promogut pel reaccionari nacionalcatolicisme. Ja veus tu!, i tot perquè parlava del miracle de la vida i mostrava un part com la cosa més natural i meravellosa del món. Jo aleshores rondaria els quinze o setze anys que, com tothom sap, és una edat amb grans inquietuds i coïssors sexuals. S'ha d'entendre: per a un adolescent pujat en una dictadura obscurantista i repressora com la que patíem, el tema de la reproducció humana –i la mala fama que havien encolomat a *Helga*– tenien un morbo irresistible. Els meus plans, però, s'estavellaren contra el trinquet de la llei i l'ordre: el porter que tallava

les entrades, un individu amb gorra de plat i cara de guarda civil retirat, em demanà el DNI, i, és clar, com que no vaig poder demostrar la majoria d'edat, em barrà el pas a la sala. Total: em vaig quedar sense veure *Helga* i sense poder comprovar si era cert, com es deia, que era una pel·lícula tan forta que hi havia gent que es desmaiaven durant la projecció.

No sé si fou per la ràbia i la impotència que vaig sentir, el cas és que, a partir d'aquella mala experiència, se'm despertà l'interès pel món –per a mi fins llavors completament ignorat– dels carnets i dels documents identificatius/ acreditatius en general. La curiositat em féu adonar que per casa rodaven alguns d'aquests papers a nom dels meus familiars i de mi mateix, que vaig començar a aplegar: refistolats diplomes i estampes de naixement i de primera comunió. Algun certificat d'estudis primaris (no recordo a nom de qui). La cartilla militar del pare, desada dins d'una funda de roba caqui rivetada de vermell. Un salconduit, també al seu nom, vàlid per a «todo el Territorio Nacional». El llibre de família dels pares amb l'escut de la *gallina* en portada. El títol de «Corte y Confeció» de la mare. La cartilla del «Servicio Social» de la meua germana, imprescindible per a les dones per poder treure's el permís de conduir.

El títol de propietat d'un nínxol del cementiri... I un carnet en forma de petit díptic a nom del meu avi patern, de quan era jove, que lluia una falç i un martell en portada. Així que s'adonà que li havia agafat, em clavà una bronca: «Qui t'ha donat permís per a tocar això? Torna-ho a deixar on era ara mateix. I que no t'ho vegi ningú». Quan vaig preguntar-li per què tant de misteri, deixà anar un renecc recaragolat per tota resposta. Així, d'aquesta guisa, com qui no vol la cosa, em vaig anar aviciant a col·leccionar tota mena d'identitats de paper.

La nova afició m'obrí les portes a conèixer gent del barri amb la mateixa fal·lera que jo, si bé especialitzats en altres temàtiques. Un amb qui vaig fer amistat col·leccionava records de viatge: «D'això..., què dius, que vas a Escòcia? Doncs, si no et sap greu, em podries portar un parell d'ampolles de whisky, és que col·lecciono *souvenirs*». El que potser molts ni us imagineu és com en pot arribar a ser, d'arriscada, aquesta afició aparentment inofensiva. Ho vaig constatar, per primer cop, per un veí que col·leccionava roba interior femenina que *agafava* dels estenedors de patis, galeries i terrats aprofitant que era operari, em sembla recordar, de la companyia del gas. La cosa és que fou descobert i, com a escarment, obligat a tornar la roba íntima a les seves mestresses. Un cas molt sonat de què

Papers. Il·lustració de Mariona Roigé Salvadó.

també vaig ser testimoni, és el d'un conegut que només col·leccionava coses *trobades casualment*. «Mira, veus, això és una estela funerària paleocristiana. Me la vaig trobar de casualitat anant a fer farigola. I aquestes monedes d'època ibèrica, encara que no t'ho creguis, també me les vaig topar de xamba caminant camp a través quan buscava un recer per anar a fer de cos». Al cap d'un cert temps, l'engarjolaren per pertinença a una banda de traficants de peces arqueològiques obtingudes furtivament.

Tornant al meu cas, confesso que també he patit en pròpia carn i de quina manera el costat cantellut del col·leccionisme. La dèria i el defici extrems per a obtenir noves peces, m'empenyien a rastrejar regularment tants antiquaris i mercats de vell com podia. Document que em queia a les mans, document que comprava.

L'altra font quasi inesgotable d'aquesta mena de papers –sobretot de carnets– és l'associacionisme. Un filó que vaig explotar a fons fent-me soci de desenes i desenes, per no dir centenars, d'entitats de tota mena: polítiques, filatèliques, sindicals, veïnals, esportives, numismàtiques, de lleure, religioses, culturals, filantròpiques, mineralògiques, ecològiques, micològiques, musicals, ornitològiques, artístiques, etcètera. Però no en tenia mai prou, i vaig anar més enllà. Per a poder dedicar-me en cos i ànima a la col·lecció, vaig abandonar les meves obligacions familiars. Llavors –ai!–, vaig fer allò que mai m'hagués cregut capaç de fer: robar bosses i carteres, especialment a persones velles indefenses, amb l'únic interès d'apoderar-me de la seva documentació: carnets, passaports,

etcètera. Com ja haureu advertit, la meua vida de col·leccionista està marcada per una escalada brutal de despropòsits. La cosa no s'acaba aquí, però. Després de perdre la família, la feina i d'arruïnar-me en tots els sentits, un incendi, sembla ser que fortuït, convertí en cendra la meua col·lecció. El xoc fou tan fort que vaig perdre la noció de la meua pròpia identitat i vaig començar a fer coses rares i forassenyades, com ara acumular dins de casa tota mena d'andròmines i de deixalles, insultar i tirar porqueries als vianants des del finestral de casa, passejar-me en pilotes pel carrer... A causa dels deutes acumulats amb els bancs, em van prendre la casa, i des d'aleshores visc als caixers automàtics. El verí del col·leccionisme, però, segueix corrent per les meves venes. »